

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 1012/1- VIII/1 01.07.2010. године	
---	--

ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ
ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој VI редовној седници, 01.07.2010. године – на основу чл. 221. став 1. алинеја 14. и члана 266. Статута Факултета, прихватило Извештај Комисије за докторске студије с предлогом теме за докторску дисертацију: ВАЉАНОСТ КРИТЕРУЈУМА СЕЛЕКЦИЈЕ У ПРЕДВИЂАЊУ УСПЕХА У СТУДИРАЊУ И ЗАДОВОЉСТВА ПОСЛОМ ВАСПИТАЧА, докторанда мр Славице Павлићевић.

За ментора је одређена доц. др Драгица Павловић Бабић.

<u>Доставити:</u> 1х Универзитету у Београду 1х Стручном сараднику за докторске дисертације 1х Шефу Одсека за правне послове 1х Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Весна Димитријевић
---	---

Факултет <u>Филозофски</u>	УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ Веће научних области друштвено-хуманистичких наука (Назив већа научних области коме се захтев упућује)
<u>04/1-2 бр. 6/1749</u>	
(број захтева)	
<u>13.07.2010.</u>	
(датум)	

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

Ваљаност критеријума селекције у предвиђању успеха у студирању
и задовољства послом васпитача
(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ психологија

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

Славица (Милован) Павличевић

Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање: Филозофски фак. у Београду

Година 1990. дипломирања:

Назив магистарске тезе

кандидата:

Прогностичка вредност индикатора емоционалне зрелости
за полазак у школу

Назив факултета на коме је магистарска теза одбрањена: Филозофски

Година одбране магистарске тезе: 2009.

Обавештавамо вас Наставно-научно веће да је

на седници 1.07.2010. одржаној

размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације.

	ДЕКАН ФАКУЛТЕТА
	<u>Проф. др Весна Димитријевић</u>

Прилог:

1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем
2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације

OBRAZLOŽENJE TEME DOKTORSKOG RADA

NAZIV TEME: **VALJANOST KRITERIJUMA SELEKCIJE ZA USPEH U STUDIRANJU I ZADOVOLJSTVO POSLOM STRUKOVNIH VASPITAČA**

Uvod

Problemi ispitivanja validnosti prijemnih ispita i uspeha u studiranju, u našoj zemlji su privukli pažnju naučne i istraživačke javnosti, 80-ih godina XX veka. Do tada se, uglavnom, kvalitativnom analizom dolazilo do zaključaka o tome koje pokazatelje treba zadržati, a koje izbaciti iz testova na klasifikacionim ispitima. Analize su uglavnom bile deskriptivne i komparativne.

Zahvaljujući malobrojnim ali ozbiljnim istraživanjima koja su sprovedena na različitim fakultetima (Pavlović, 1984; Tenjović, 1986; Kovačević, Janković, 1993.), ova problematika počinje da se sagledava iz ugla empirijskih analiza. Danas se u ovoj oblasti koriste složeni statistički postupci (kao što je multivarijantna regresiona analiza i faktorska analiza), za utvrđivanje prognostičke vrednosti pokazatelja prijemnog ispita za selekciju kandidata, faktorskih skupova varijabli uspeha u studiranju, zadovoljstvu poslom u različitim profesijama, za evaluaciju-vrednovanje studijskih programa u cilju njihovog inoviranja i unapređivanja i sl.

Predmet istraživanja

Predmet ovog istraživanja predstavlja pokušaj empirijske analize prediktivne vrednosti kriterijuma selekcije kandidata za osposobljavanje u poziv vaspitača predškolskog vaspitanja i obrazovanja u odnosu na uspeh u studiranju, zadovoljstvu poslom i vrednovanju studijskog programa sa stanovišta praktičara (relevantnost studijskog programa)

Ciljevi istraživanja

Teorijsko-empirijski ciljevi:

- Utvrditi prognostičku vrednost indikatora klasifikacionog ispita pri prijemu u školu za obrazovanje vaspitača (srednjoškolski uspeh, test znanja srpskog jezika i književnosti i test informisanosti i opšte kulture), u odnosu na indikatore odabranih kriterijskih varijabli (uspeh u studiranju, sagledan globalno i parcijalno, zadovoljstvo poslom i vrednovanje studijskog programa sa stanovišta praktičara(zaposlenih vaspitača);
- Utvrditi da li postoji razlika u stepenu zadovoljstva poslom i u vrednovanju studijskog programa između ispitanika koji su završili Višu školu za obrazovanje vaspitača (po starom programu) i ispitanika koji su doškolovavanjem u 3-ćoj godini završili Visoku školu strukovnih studija za vaspitače (po novom „Bolonjskom programu“);
- Utvrditi da li postoji veza između kriterijuma prijemnog ispita i parcijalnih pokazatelja školskog uspeha kod redovnih studenata 3-će godine u Visokoj školi strukovnih studija za vaspitače (u Kruševcu), koji pohađaju novi „Bolonjski“ program;
- Utvrditi da li postoji povezanost kriterijskih varijabli i nekih aspekata ličnog i profesionalnog razvoja ispitanika (godine starosti, godine radnog staža, godine čekanja na zaposlenje, materijalni status porodice, posao u skladu sa interesovanjima, želja za promenom posla, trenutno obavljanje neke od rukovodećih funkcija, opšte zadovoljstvo životom i sl.).

Praktični ciljevi:

Ukoliko empirijski dobijeni odgovori na napred postavljene ciljeve budu prihvatljivi, istraživanje može imati i praktičan značaj, jer ukazuje na mogućnost primene rezultata u praksi Visokih škola strukovnih studija za vaspitače i drugih visokoškolskih institucija i fakulteta, posebno u delu korekcije kriterijuma selekcije za budući poziv vaspitača i sličnih profila. U delu praćenja efikasnosti strukovnog obrazovanja vaspitača rezultati ovog istraživanja mogu postati komponente njegovog unapređivanja i inoviranja. Rezultati istraživanja, takođe, mogu doprineti boljem razumevanju ostvarenih postignuća studenata u pojedinim oblastima. Evaluacija studijskog programa sa stanovišta prakse, može doprineti boljem povezivanju inicijalnog obrazovanja strukovnih vaspitača i prakse predškolskih ustanova u našoj zemlji.

Varijable i indikatori

Prediktori:

1. Kriterijumi klasifikacionog ispita.

Ovaj ispit služi za odabir kandidata po modelu „poželjnog studenta“ za poziv vaspitača predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Pre klasifikacionog ispita vrši se provera govornih, muzičkih i fizičkih sposobnosti neophodnih za poziv vaspitača, koja je eliminatorkog karaktera. Kandidati koji ne prođu proveru specifičnih sposobnosti ne učestvuju dalje u prijemnom ispitu. Kandidati koji zadovolje kriterijume provere dobijaju pravo da polažu klasifikacioni ispit.

Indikatori postignuća (rezultata) na prijemnom ispitu su:

1. srednjoškolski uspeh, operacionalno definisan kao zbir proseka ocena iz I, II, III i IV godine srednje škole $\times 2$, što daje mogući raspon poena od 16-40). Školski uspeh je prvi indikator selekcije. Mnoga istraživanja su pokazala da je odličan prediktor uspeha u studiranju. Tenjović objašnjava tamo gde su rezultati pokazali nisku korelaciju između školskog uspeha i uspeha u 1-oj godini studija, bila je vrlo sužena varijabilnost u srednjoškolskom uspehu. Na fakultetima na kojima su postojale izraženije razlike među kandidatima u pogledu školskog uspeha dobijena je veća korelacija. „Školske ocene su pokazatelj dugogodišnjeg kontinuiranog učenja i obrazovanja, kao i potvrda istrajnosti, motivacije i intelektualne radoznalosti“ (Pavlović, 1984).

2. postignuće (ostvoreni broj bodova) na testu znanja iz srpskog jezika i književnosti (maksimalno 30 poena). Poželjan model studenta za poziv vaspitača podrazumeva odgovarajuća znanja iz ove oblasti. Test je validan ukoliko se pomoću njega može predvideti nečije ponašanje u nekoj bitnoj aktivnosti. U mnogim istraživanjima, dobijeni rezultati ukazuju na visoku prediktivnu vrednost ovog testa za uspeh na studijama u celini i za uspeh u pojedinačnim nastavnim oblastima (Rodić, 2009).

3. postignuće (ostvoreni broj bodova) na testu informisanosti i opšte kulture (maksimalno 30 poena). To meri količinu upotrebljivih informacija iz različitih oblasti ljudskog znanja (nauka, kultura, umetnost, sport, politika, informatika, zabava i sl.) „Ovi testovi su se pokazali naročito korisnim u kombinaciji sa testovima školskog znanja iz pojedinih oblasti u izboru studenata na fakultete društvenih i humanističkih nauka (Kovačević, Janković, 1993).

Postignuće, rezultat na klasifikacionom ispitu čini zbir bodova sva tri indikatora.

2. Odabrane Varijable ličnog i profesionalnog razvoja koje mogu imati uticaj na zadovoljstvo poslom i evaluaciju relevantnosti studijskog programa (godine starosti, godine radnog staža, godine čekanja na zaposlenje, posao u skladu sa interesovanjima, želja za promenom posla, trenutno obavljanje neke od rukovodećih funkcija, materijalni status porodice, opšte zadovoljstvo životom).

Kriterijske varijable:

1. Profesionalna osposobljenost – uspeh u studiranju , sagledan parcijalno ili kao ukupan uspeh u studiranju. U ovom istraživanju parcijalno sagledavanje obuhvata uspeh na pojedinačnim predmetima , uspeh po godinama studija i uspeh po nastavnim oblastima. Uspeh u studiranju je varijabla koja se ne ispituje kriterijskim testovima kao objektivna mera usvojenog znanja , već se iskazuje , kao u praksi , numeričkim ocenama (od 5-10) iza kojih uglavnom ne stoje standardizovani merni instrumenti.

Indikatori uspeha u studiranju :

1. Ocene ostvarene na pojedinačnim predmetima odgovarajućeg studijskog programa (stari program Više škole i novi program Visoke škole strukovnih studija za vaspitače)
2. Prosek ocena po godinama studijama (I,II, i III godina)
3. Prosek ocena u pojedinačnim nastavnim oblastima (Podela u starom programu na oblast jezika i književnosti, pedagoško-psihološka oblast, umetnosti i veštine, metodike i oblast informatike i srodnih disciplina. Podela na oblasti u novom programu : opšte – obrazovni predmeti, naučno-stručni i stručno-aplikativni predmeti).
4. Ukupan uspeh u studiranju , operacionalizovan kao prosek ocena na svim predmetima, na celini studijskog programa.

(Pokazatelj uspeha u studiranju može biti i dužina studiranja, pri čemu se pretpostavlja da su uspešniji oni studenti koji kraće studiraju. Ovo istraživanje se bavi i vezama unutar prostora varijabli uspeh u studiranju (npr. Veza između dužine studiranja i proseka ocena na studijama u celini).

2. Zadovoljstvo poslom strukovnih vaspitača je varijabla koja predstavlja kognitivne, afektivne i evaluativne reakcije pojedinca na svoj posao. To je generalni stav prema svom poslu koji može biti pozitivan ili negativan. Pojedini autori zadovoljstvo poslom definišu i kao relativno stabilno raspoloženje i individualnu karakteristiku. Po Lokovoj teoriji , zadovoljstvo poslom je u vezi sa očekivanjima , odnosno važnošću koju osoba pridaje pojedinim aspektima posla.

Indikatori zadovoljstva poslom ,

U ovom istraživanju procenjuje se za svaki aspekt posla:

1. važnost koju ispitanik pridaje odgovarajućem aspektu posla (očekivanja, odnosno stepen značaja za svaki aspekt posla pojedinačno)
2. zadovoljstvo odgovarajućim aspektom posla (samoprocena strukovnih vaspitača)
3. Ukupno zadovoljstvo poslom (razlika između važnosti i zadovoljstva poslom (kao izvedena mera)). Na ukupno zadovoljstvo poslom utiče odstupanje zadovoljstva od očekivanog a ne visina zadovoljstva tim aspektom sama po sebi. Ovu meru možemo nazvati i indeks nezadovoljstva koji pokazuje gde su očekivanja najmanje ispunjena.

U ovom istraživanju putem skala procene Likertovog tipa procenjuje se zadovoljstvo sledećim aspektima posla:

- opremljenost i organizacija radnog prostora,
- mogućnosti obezbeđivanja didaktičkih sredstava i materijala
- broj dece u vaspitanim grupama
- broj zaposlenog vaspitnog osoblja
- broj zaposlenog ostalog osoblja
- međusobni odnosi u predškolskoj ustanovi
- neposredna saradnja sa koleginicom u vaspitnoj grupi
- timski rad
- druženje sa kolegama na poslu i van posla

- organizacija vremena (režim dana)
- organizacija posla od strane uprave vrtića, glavnog vaspitača
- podrška pretpostavljenog
- mogućnost da iznese svoje ideje pretpostavljenom
- komunikacija sa stručnim saradnicima
- organizacija preventivne zdravstvene zaštite u vrtiću
- sopstveni neposredni rad sa decom
- mesečna zarada –plata
- mogućnosti dodatne edukacije u ustanovi
- sopstveno učešće u edukaciji, u projektima ustanove
- sopstveni doprinos unapređivanju vaspitno-obrazovnog rada u vrtiću
- mogućnosti napredovanja
- mogućnosti izbora sopstvenog načina rada
- saradnja sa roditeljima
- saradnja sa društvenom zajednicom
- saradnja sa osnovnim školama
- dobijanje informacija o najvažnijim promenama koje se odnose na posao vaspitača
- posao u celini (uzimajući u obzir sve navedeno).

3. Evaluacija, vrednovanje starog studijskog programa (Više škole za obrazovanje vaspitača) i novog programa (Visoke škole strukovnih studija za vaspitače), po Bolonjskoj, a sa stanovišta praktičara, zaposlenih vaspitača u odnosu na relevantnost studija za budući posao. Ispitivanjem ove varijable dobijam odgovor na pitanje: Kako strukovni vaspitači iz pozicije praktičara percipiraju svoje osnovne studije, tj. svoje inicijalno obrazovanje?

Indikatori relevantnosti studijskog programa:

- primenljivost u praksi (Koliko su znanja i veštine dobijeni na pojedinim predmetima i iz pojedinih nastavnih oblasti primenljivi u praksi)
- aktuelnost studijskog programa (Koliko studijski program ide ispred ili prati savremena dostignuća prakse predškolskih ustanova)
- korisnost (šta je korisno u studijskom programu za praksu, odnosno obavljanje poziva vaspitača, a šta nije).
- nedostajuća znanja (Koja znanja su im trebala za praksu, a nije ih bilo u studijskom programu)

Osnovne hipoteze

1. Postoje značajne korelacije između prediktorskih varijabli (srednjoškolskog uspeha, postignuća na testu znanja iz srpskog jezika i književnosti i testu informisanosti i opšte kulture) i kriterijskih varijabli (uspeha u studiranju, zadovoljstva poslom strukovnih vaspitača i vrednovanja relevantnosti studijskog programa sa stanovišta praktičara).

Što je korelacija veća, veća je i mogućnost predikcije uspeha u studiranju, zadovoljstva poslom i vrednovanja studijskog programa na osnovu rezultata na prijemnom ispitu u Višoj školi za obrazovanje vaspitača ili u Visokoj školi strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu.

2. Postoji statistički značajna razlika u uspehu u studiranju, zadovoljstvu poslom i vrednovanju studijskih programa između ispitanika koji su završili Višu školu za vaspitače po starom programu i ispitanika koji su završili Visoku školu strukovnih studija za vaspitače, tako što su se u III godini doškolovali po Bolonjskom programu.

3. Postoji značajna povezanost prediktorskih varijabli i parcijalnih pokazatelja uspeha u studiranju kod redovnih studenata III godine Visoke škole strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu (upisanih po novom Bolonjskom programu)
4. Postoji značajna povezanost između odabranih varijabli ličnog i profesionalnog razvoja vaspitača i kriterijskih varijabli.

Opis uzorka i kontekst istraživanja

Istraživanje se sprovodi u Visokoj školi strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu.

Ispitanici:

I uzorak: - Studenti (N=100), upisani školske 2001/2002 god. i 2002/2003.god na Višu školu za obrazovanje vaspitača u Kruševcu, koji su završili studije u periodu 2004-2006.god. i koji su se zaposlili u predškolskim ustanovama u gradovima u kojima žive (region koji „pokriva“ škola : Kruševac, Kragujevac, Čačak, Kraljevo, Aleksandrovac, Vrnjačka Banja, Trstenik itd.) Ovi profesionalci obavljaju posao vaspitača predškolskog vaspitanja i obrazovanja već 2 do 4 godine (imaju radno iskustvo i položen stručni ispit za poziv vaspitača).

II uzorak: - Studenti (N=100) Prve generacije koja je završila Visoku školu strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu po novom Bolonjskom programu, tako što se doškolovala u III godini . Godine starosti i godine radnog staža ispitanika iz ovog uzorka su dosta različite (čak ima ispitanika koji imaju preko 20 godina radnog iskustva na poslovima vaspitača).

III uzorak: - Redovni studenti (N=100) 2. i 3. godine Visoke škole strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu , upisanih školske 2007/2008.god. i 2008/2009.god.(To je prva i druga generacija redovnih studenata po novom „Bolonjskom“ programu).

Ukupno ispitanika u uzorku (N=300) : 200 zaposlenih vaspitača , svršenih studenata Više škole za obrazovanje vaspitača u Kruševcu, i 100 redovnih studenata Visoke škole strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu

Metod istraživanja

Metode prikupljanja podataka:

-Baza podataka Visoke škole strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu (rezultati klasifikacionog ispita i uspeha u studiranju)

- Ispitivanje skalama procene Likertovog tipa za svaki odabrani indikator zadovoljstva posom i vrednovanja studijskog programa (veoma nezadovoljan, nezadovoljan, ni nezadovoljan ni zadovoljan, zadovoljan, veoma zadovoljan)

- Primena Upitnika za vaspitače (za opšte podatke i odabrane varijable ličnog i profesionalnog razvoja vaspitača)

Metode obrade podataka : Primena savremenih statističkih tehnika deskriptivne i korelacione analize, analize varijanse i kovarijansnih struktura, multivarijantna regresiona analiza i tumačenje dobijenih rezultata.

Struktura rada – radni naslovi poglavlja i kratak opis

I UVOD

Uvod u problem, prikaz osnovnih dilema i otvorenih pitanja u oblasti , pravci u kojima je rad pokušao da da odgovore na pitanja.

II TEORIJSKE OSNOVE I DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Prikaz osnovnih teorija u oblasti predikcije školskog uspeha i zadovoljstva poslom kao i mogućnosti evaluacije studijskog programa sa stanovišta prakse.

III METODOLOŠKI PRISTUP

Predmet, ciljevi i zadaci istraživanja; Osnovni metodološki plan; Varijable i indikatori; Hipoteze i instrumenti u istraživanju; Opis uzorka i terenska ispitivanja (koja istraživač obavlja u predškolskim ustanovama u kojima su ispitanici zaposleni na radnom mestu vaspitača . Ne očekuju se problemi u prikupljanju podataka na tereu, s obzirom na to da postoji dugogodišnja tradicionalna saradnja i zajednički projekti škole za vaspitače iz Kruševca i predškolskih ustanova u regionu, u kojima je učestvovao i autor rada.

IV REZULTATI ISTRAŽIVANJA – ANALIZA I INTERPRETACIJA

Kriterijumi klasifikacionog ispita, Uspeh u studiranju, Zadovoljstvo poslom strukovnih vaspitača , Vrednovanje studijskih programa, Prediktivna vrednost indikatora selekcije ; Značajne razlike dobijene u istraživanju; Predlozi korektivnih mera i unapređivanje studijskog programa obrazovanja strukovnih vaspitača.

V ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

VI SPISAK KORIŠĆENE LITERATURE

VII PRILOZI (instrumenti: Skale procene, Upitnik, evaluacioni list)

Literatura:

1. Cooper D.,Robertson I.T. (1995): The Psychology of Personnel Selection, London:Routledge
2. Curtural determinants of employees expectations and job satisfaction (dostupno na www.ekof.bg.ac.yu; sajt posećen 22.06.2009.god. u 20 h.)
3. Čizmić S. (2000):Upravljanje karijerom, Tematski članci, Menadžment ljudskih resursa, Ekonomija preduzeća , (dostupno na www.ekof.bg.ac.yu; sajt posećen 23.06.2009.god. u 23 h.)
4. Fejgelj S.,Knebl J. (2004): Pogađanje u kognitivnom testiranju, Empirijska istraživanja u psihologiji , X naučni skup, Beograd
5. Fejgelj S., Knebl J. (2004): Da li se može eliminisati pogađanje na prijemnim ispitima , Beograd, Psihologija
6. Guzina M. (1980):Kadrovski psihologija, Beograd, Naučna knjiga
7. Janićijević N. (2000): Od kadrovskih poslova do upravljanja ljudskim resursima , Tematski članci, Ekonomika preduzeća , str. 255-257 (dostupno na www.ekof.bg.ac.yu; sajt posećen 23.06.2009. u 23,30 h.)
8. Korać V.(2008):Pregled najvažnijih rezultata ispitivanja zadovoljstva zaposlenih u državnim zdravstvenim ustanovama RS (dostupno na [www. www.zdravlje.sr.gov.yu](http://www.zdravlje.sr.gov.yu) , sajt posećen 21.06.2009.god u 21 h.)
9. Kovačević P.(2000): Privlačenje i selekcija ljudi , Upravljanje ljudskim resursima (dostupno na www.f.bg.ac.yu; sajt posećen 24.06.2009. u 18 h.)
10. Kovačević P., Janković M. (1993): Valjanost testova opšte informisanosti u selekciji učenika i predviđanju školskog postignuća , Pedagogija 3-4, Beograd
11. Kundačina M. (2008): Funkcija evaluacionih istraživanja u reformi obrazovanja , Ličnost , profesija i obrazovanje, Niš, Filozofski fakultet
12. Milin P., Čolović P. (2009): Korelacioni istraživački nacrt, Novi Sad , Filozofski fakultet
13. Ministarstvo zdravlja Republike Srbije (2008):Upitnik o zadovoljstvu zaposlenih (dostupno na www.zdravlje.sr.gov.yu , sajt posećen 21.06.2009.god u 20 h.)
14. Noe, R.A., Hollenbeck, J.R. Gerhart, J.R., Wright, P. (2000): Human Resource Management, Boston, MA:Irvin Mc Graw-Hill
15. Pavlović D. (1984):Socijalni i psihološki portret učitelja i studenata pedagoške akademije, Specijalistički rad, Beograd, Filozofski fakultet
16. Petrović Ivana (2000): Analiza posla ,Tematski članci, Ekonomika preduzećaXLVIII (dostupno na [www. www.ekof.bg.ac.yu](http://www.ekof.bg.ac.yu); sajt posećen 23.06.2009. u 21 h.)

17. Pržulj Ž. (2000): Novi pristup čoveku u oranzaciji, Tematski članci, Upravljanje ljudskim resursima, Ekonomika preduzeća str.258-264 (dostupno na www.ekof.bg.ac.yu; sajt posećen 23.06.2009. u 22 h.)
18. Roberts P, Newton P.M. (1987): Levinsonian studies of womens adult development, Psychology and Aging, 2.
19. Rodić N. (2009): Povezanost selekcije i klasifikacije za osnovni studij sa njihovom uspešnošću na učiteljskom fakultetu u Somboru (dostupno na www.see.educoop.net, sajt posećen 25.06.2009.god u 23 h.)
20. Sovrlić V.(2008): Menadžment totalnim kvalitetom , Izvrsnost 1-2, str. 217-218, (dostupno na www.ekof.bg.ac.yu; sajt posećen 23.06.2009. u 22, h. I 30 min.)
21. Tenjović L. (1986): Empirijska analiza valjanosti kriterijuma za odabiranje studenata na beogradskom Univerzitetu, Istraživač 1, Beograd.
22. Todorović D. (1998): Metodologija psiholoških istraživanja, Beograd, Filozofski fakultet
23. Ulrich D. (1999): Strategisches Human Resource Management, Muenchen
24. Vučković V. (2000): Determinante obrazovnih postignuća studenata učiteljskih fakulteta, Jagodina, Učiteljski fakultet
25. Vren V. (1994): Proces, struktura i ponašanje, Beograd, Privredni pregled
26. Zajednica Viših škola za obrazovanje vaspitača Republike Srbije (1994): Nastavni plan i program za Više škole za obrazovanje vaspitača , Beograd, Print-Grafik
27. Zlatković B. (2008): Prediktori uspeha u studiranju studenata učiteljskog fakulteta u različitim nastavnim oblastima, Ličnost, profesija i obrazovanje, Niš, Filozofski fakultet ,str.183-201
28. www.eccf.su.ac.yu, (sajt posećen 22.06.2009. u 22 h.45 min)
29. www.decra.co.rs; (sajt posećen 21.06.2009. u 19 h 45 min.)
30. www.tnsmediumgallup.com; (sajt posećen 25.06. u 20 h.)
31. www.batut.org.rs ; (sajt posećen 25.06. 2009. u 21 h.)
32. www.ef.unze.ba ; (sajt posećen 26.06.2009. u 20 h.)

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ МР СЛАВИЦЕ
ПАВЛИЋЕВИЋ
**„ВАЉАНОСТ КРИТЕРИЈУМА СЕЛЕКЦИЈЕ ЗА УСПЕХ У СТУДИРАЊУ И
ЗАДОВОЉСТВО ПОСЛОМ СТРУКОВНИХ ВАСПИТАЧА“**

Тема докторске дисертације коју предлаже Славица Павлићевеић припада области евалуације у образовању, прецизније екстерној евалуацији селекционих механизма којима се регулише проходност образовних система. Ова област се, посебно у Западној Европи и Источној Азији, динамично развија последњих деценија и представља интердисциплинарно подручје на којем се срећу психологија и социологија образовања, педагогија, а све више и економија. Раст знања у области екстерне евалуације образовања дугујемо, пре свега, богатој истраживачкој пракси, унапређеној методологији и све прецизнијим стандардима развијеним у оквиру интернационалних екстерних евалуација широких размера (large-scale assessment).

У теоријском погледу, рад припада објективном психометријском схватању природе евалуативних студија, дефинисаном радовима Блума и Хејстингса раних 60-тих година двадесетог века. Каснији развој ове области довео је до значајних померања у схватању природе знања, односно образовних постигнућа о којима се све чешће говори као о комплексним, недељивим структурама. Међутим, пракса евалуације и даље се углавном држи психометријског модела, с тим да се све чешће говори о операционализацији образовних компетенција као предмета мерења у образовању.

Када је реч о Србији, истраживања овог типа и исте оријентације спроводе се последњих 20-25 година и још увек су малобројна, спорадична, углавном реализована на релативно малим узорцима и са специфичним циљевима. Другим речима, ова област се код нас развија без јасне артикулације – најчешће је покрећу иницијативе истраживача, односно истраживачких институција, а не јасно дефинисана потреба образовног система и/или неког његовог сегмента, што би водило праћењу и унапређивању постојеће праксе.

Основно истраживачко питање на које се у раду одговара је питање прогностичке валидности постојећег класификационог испита и његових појединачних компоненти (општи успех у средњој школи, посебни показатељи средњошколског успеха, постигнуће на пригодном тесту знања српског језика и књижевности, постигнуће на тесту опште информисаности). Утврђивање прогностичке валидности садашњег селекционог механизма има, пре свега, практичан значај који се огледа у унапређивању постојеће праксе селекције студената при упису и развој студија којима се образују васпитачи.

Методологија истраживања

Основни истраживачки нацрт је једноставан. Предикторске варијабле су постигнућа на класификационом испиту и средњошколски успех студената који су уписали студије за образовање васпитача. Критеријске варијабле су успех у студирању

и задовољство послом. Обе критеријске варијабле учествују у анализама и преко својих посебних индикатора. Тако се успех на студијама прати преко следећих индикатора: успех у појединим предметима, укупан просек оцена и просек оцена по студијским годинама, просек оцена по појединачним наставним областима и дужина студирања. Задовољство послом операционализовано је преко 27 индикатора који се процењују путем скала процене Ликертовог типа. За сваки аспект посла (индикатор) испитаник процењује важност коју придаје том аспектима и сопствено задовољство њим, на основу чега се изводи јединствена мера задовољства послом, укупно и по аспектима.

Поред основних анализа односа предикторских и критеријских варијабли, утврђује се и повезаност критеријских варијабли са одабраним аспектима личног и професионалног развоја испитаника, као што су године старости, дужина радног стажа, социо-економски статус породице, опште задовољство животом, (не)постојање жеље за променом посла, обављање руководећих функција).

Истраживачки нацрт предвиђа и утврђивање разлика на критеријумским варијаблама између студената који су студирали по претходном студијском програму (дипломирали у периоду 2004-2006), оних који су се школовали или дошколовали по новом Болољском програму и студената који су на редовним студијама.

Биће развијен инструмент за вредновање студијског програма. Испитаници процењују релевантност студијског програма за образовање васпитача за васпитачки посао. Дефинисани су следећи индикатори релевантности студија: применљивост у пракси (одговара се на питање у којој су мери знања и вештине стечене током школовања применљива у свакодневном раду васпитача и релевантна за планирање рада); актуелност студијског програма (одговора се на питање у којој мери студијски програм прати савремена сазнања која регулишу праксу која се реализује у предшколским установама) и недостајућа знања и вештине (процењује се која знања и вештине, неопходне за обављање позива васпитача, нису укључена или нису укључена у довољној мери у студијске програме).

УЗОРАК

Планирано је да узорак обухвати 3 категорије испитаника:

1. испитаници који су студирали по ранијим студијским програмима и запослени су у струци, положили су стручни испит и имају радни стаж дужи од 2 године;
2. испитаници који су се дошколовали по новим студијским програмима, запослени су у струци, положили су стручни испит и имају радни стаж дужи од 2 године;
3. редовни студенти друге и треће године струковних студија за васпитаче који се од уписа на студије школују по новим студијским програмима. Испитаници из ове категорије немају радно искуство.

Планирано је да минимална величина подузорака буде 100 испитаника, после свих осипања и чишћења базе података.

Сви испитаници су завршили или се још школују на Високој школи струковних студија за васпитаче у Крушевцу, а запослени су у региону који гравитира школи (Крушевац, Крагујевац, Чачак, Краљево, Александровац, Врњачка Бања, Трстеник).

БАЗЕ ПОДАТАКА И АНАЛИЗА ПОДАТАКА

Поред података прикупљених применом инструмената за процену задовољства послом и упитника за процену релевантности студијског програма, користиће се и база података Високе школе струковних студија за васпитаче у Крушевцу (резултати класификационог испита и подаци о оценама током студија).

План обраде података примерен је истраживањима овог типа и избору варијабли, радиће се у статистичком пакету SPSS, и то дескриптивна и корелациона анализа, анализа варијансе и коваријансних структура, мултиваријантна регресиона анализа.

Као и већина истраживања из области екстерне евалуације у образовању, и тема коју предлаже мр Славица Павлићевић има првенствено практичан значај. Истраживање предиктивности уписних критеријума на студије допринос је развоју ове врсте евалуативних студија код нас, што је, иначе, област која није довољно покривена истраживачким налазима. Такође, евалуације овог типа углавном се ослањају на предиктивност у односу на критеријуме академске успешности. Проширивањем критеријумских варијабли на различите аспекте задовољства послом и друга професионална искуства, овим радом се пракса евалуације унапређује, а предиктивност мери у односу на релевантан критеријум. Од аутора се очекује да изведе импликације истраживачких налаза и формулише препоруке како би досадашњи дизајн квалификационог испита могао да се промени на смислен начин, а последично и садржај и режим студирања на студијама за васпитаче. Импликације се односе на Високу школу струковних студија за васпитаче, али и на друге образовне институције у Србији које школују исти профил.

У теоријском погледу, очекујемо да рад одговори на питања релевантности предикторских варијабли, тачније, на питања природе знања која се тестирају на квалификационом испиту.

Комисија предлаже да се у даљој процедури садашњи назив теме рада *Ваљаност критеријума селекције за успех у студирању и задовољство послом струковних васпитача* замени прецизнијом формулацијом која би гласила *Ваљаност критеријума селекције у предвиђању успеха у студирању и задовољства послом васпитача*.

На основу изнетих оцена Комисија предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета да кандидаткињи мр Славици Павлићевић одобри израду докторске дисертације на тему „Ваљаност критеријума селекције за успех у студирању и задовољство послом струковних васпитача“.

15. јун 2010.

др Драгица Павловић Бабић, доцент,
(ментор)

др Ивана Петровић, доцент

др Нада Половина, виши научни сарадник,
Институт за педагошка истраживања